

Predslov

Náhody existujú! Hoci osobne sa domnievam, že k nám prichádzajú ako útržky širokospektrálneho Božieho plánu. A my si často ani neuvedomujeme ich zmysel – čo nám nimi „zhora“ chcú povedať. To sa stalo aj mne. Pomerne neskoro som pochopila „náhodu“, že som sa narodila oproti rodnému domu Jána Hollého. A k pochopeniu som potrebovala ešte ďalšie drobné náhody, na základe ktorých som si uvedomila, že sú ďalšími odkazmi v mojej životnej skladačke – smerovali k Jánovi Hollému.

Podľa Goetheho – kto chce poznať básnika, musí ísť do jeho rodného kraja. Ja v Básnikovom rodnom kraji žijem stále. Nuž som sa mu „upísala“. Možno sa mi skutočne podarilo „vyčítať“ z neho viac, než sa o ňom už napísalo, ale som ho aj priam cítila ako sprievodcu po mojom boku, prechádzajúc veľkolepými komnatami jeho diela. A postrehla som, žiaľ, aj podobnosť v našich povahách: priam „učebnicoví“ introverti. Za všetko treba niečím platiť, hoci sa mi vidí, že niekedy až priveľa. („A aký bude rozsudok?“ „Rozsudok? Myslím ako obyčajne: samota.“ „Samota?“ „Presne tak. Samota.“ „ A niet nádeje na milosť?“ Ingemar Bergmann: Lesné jahody)

Práve uvedené paralely ma priviedli k myšlienke vzdať mu (pre mňa už možno záverečný) hold pri príležitosti 170. výročia oslobodenia jeho ducha z ťaživej hmoty tela. A ako darček k výročiu jeho „nebeského narodenia“ som mu vytvorila nový druh strofy – venčekový: osem veršov vzájomne prepletených dvoma rýmami – a späťých sponou prvého a posledného dvojveršie. Hádám ho prijme. Ale predovšetkým ide aj o môj zámer ubezpečiť ho, že skutočne „ešče Slováci žijú, i budú žiť vždicki ze slávú“ – ako nás presvedčil aj eposom Svatopluk.

Nemôžem však nepoďakovať mojim spriazneným dušiam, pracovníkom Záhorského múzea v Skalici za empatiu, že dokázali fotografiami zachytiť tú krásu Hollého rodného kraja, ktorú som ja nedokázala preniesť do slov.

Eva Fordinálová

1.

**Lyrické
príhovory**

Búre (Borský Mikuláš)

*Tŕnisté agáty pri rodnej dedine,
agáty kotviace v piesočných priesypkoch!
Všetko raz na pieskoch bez stopy pomínie,
májový biely kvet dozreje v trpký hloh.
Z nádejí mladosti zostane jedine
poznatie ukryté do piesní, vo veršoch.
Voňavé agáty pri rodnej dedine,
Agáty kotviace v piesočných priesypkoch...!*

Hore, srdcia!

*Márne si žiadal, volal sursum corda
na omšiach v chráme, v svojich eposoch!
Ozvena z hory odpoveď ti skôr dá,
než tí, čo žijú iba pre osoh.
No srdce toho, kto sa celý rozdá,
tam hore vypočuje Boh:
a zachoval nám tvoju výzvu sursum corda
aj po stáročiach v tvojich eposoch.*

Zvony

*Čo nás to oboch tiahlo do Trnavy?
Spev zvonov, a či duša ducha –
to nové centrum Matky Slávy,
hojný dážď písma v čase sucha?
Ten zápal, čo z tiem zázrak spraví,
rozzuní spev, keď prítomnosť je hluchá?
My vieme, čo nás tiahlo do Trnavy:
rozzvoniť v sebe dušu ducha.*

Dobrá Voda

*Ťažko sa žije osamelým.
V kamennom poli strom bezmocne starne,
a hoci v korune mu stále bzučia včely,
musí mať pocit, že je všetko márne.
Hlava mu kvitne kvetom bielym
a vôňa medu o údolí vanie,
on však vie, ako je žiť osamelým,
keď cítia, ako srdce chradne v nich a starne.*

Predurčenie
(Hollého pomník II.)

*Hľadel si priamo do okien,
za ktorými som prišla na svet
v mrazivý decembrový deň.
Chcel si mi iste vopred vraviť,
že tiež ma čaká márnosť, samota a srieň,
no musím ochrániť tvoj závet.
Zádumčivo si hľadel do okien,
za ktorými som prišla na svet.*

2.

Súlrad

Súlrad

*Pres nebe ťáhli sivé
mračna a rosíce púščili kapki.
Až neuveriteľne živé
sú vo mne tvoje clivé riadky,
všetky túžby sú na odlive
a život vôbec nie je sladký.
Pres nebe aj mne ťáhnú sivé
mračna a rosíce púščajú kapki.*

Plač matky Slávy

*A vi mi, ňešťastní sinové mužného Slovákov
Kráľa, teplé z mokrých kapki roníte očí!
Obloha halí sa v halene oblakov,
hmlы nevedomia stále tiahnu zo stáročí,
v nich stratení meníte za drobné vzácny kov
a cesta za mätúcim svetlom sa nad priepasťou skončí!
A vi mi, ňešťastní sinové mužného Slovákov
Kráľa, teplé z mokrých kapki roníte očí!*

Večerná chvíľka poézie

*Za Harvaňicú traťené už sa ukrívalo slnko
a lesy Karpát zmodrievali do večerných tieňov.
Aj Vodní muž už ospanlivo do Rudavy žblnkol,
pri bobrej hrádzi na dobrú noc podstielal si: penou;
voňavý večer vábi na stretnutie s Umkou –
s tou jedinou a celou dušou vytúženou ženou,
kým za pahorki traťené sa neukryje slnko
a lesy Karpát nesčernejú už do nočných tieňov.*

Túžba

*Kam Váhu? Kam ponáhľáš?
Kam sa tak zhurta rúťíš?
Ženieš sa cez víchry, páľavu, dážd',
čo hľadáš? Utíš sa, utíš!
Aká moc pobáda nás,
Strácame pre ňu vnútornú tíš?
Kam život? Kam ponáhľáš?
Kam sa tak zhurta rúťíš?*

Na Mlích

*Sám takí bol raj, ščepení a všeckú
obdaren možnú ode Tvorca krású.
Nám, čo sme z kraja borov, vresovísk a piesku –
v ňom všetky stopy v dychu víchrov miznú bez ohlasu
a pútnici do Šaštína s úľavou ho zo sandálov strasú,
za dedinou vídali sme pri agátoch sem-tam skromnú briezku,
sám rajom bol Mlích ščepení a všeckú
obdaren možnú ode Tvorca krású!*